

ատութեամբ կ'ըսէ թէ ինչ որ հաւաքած եմ ցայժմ
 Եւրոպացի հետախոյզք, չափազանց քիչ քան է Սկաս-
 տման այն քաղաքակրթի արծաճանգիւղի թիւանց որ զիտ
 ամենածօթ մնացած եմ այս անկիւմը. հոս հնուարդ
 յետմնայ զհիշել մը մէջ արքատ մշակին խրճիթիմ
 մէկ կողմը ճաստրակ պատի մը մէջ ազուցուած,
 հոծ Օռլոպէս գեղջկական խարխուլ եկեղեցուց մը
 սեղանինմ իբր հիման քար, ուրիշ սեղ կոտորած
 և չաղացքի մը շինութեամ համար գործածուած և
 ուրիշ սեղ մ'ալ կարասի մը կամ հորի մը իբր
 խուփ: ԱՍկարեի է որ Եւրոպացի վարձանցիկ մա-
 մապարհորդ գիտունը տեղեկութիւն առնէ, իմա-
 նայ և մամէ այս տեղիբը, յիշեալ վերիմ աստիճա-
 նի հետաքրքրել մնացորդները հրեան համիւլու,
 օրինակելու և կարգաւոր համար: Հայ խտրազատէր,
 համբերատար և ծամբախոն աշխատաւորն է միայն,
 կ'ըսէ մեր Ձե՛ն. Հայրիկը որ ճամբորդելով այդ
 հայկական վայրերը և մնալով ժամտնակ մը ա-
 թոնց մէջ կարողան ուսումնասիրել, քրքրել, ու-
 ռոնել, պրպտել զանոնք և թարգմ. զանոնք
 յերեւած՝ հանել: Եթէ կ'ըսէ մեր Ձե՛ն. Ծիրը, դու
 սիրով ես այս գիտութեան և կ'ուզես աշխա-
 տել առաջ տանելու համար գայն, թողելու ես այդ
 եւրոպական քաղաքները (մտաւոր պաշարը ամ-
 որոյնպէս հասցնել էտք անուշտ) և անցնիւն ես
 այս կողմ Հայաստանի գաւառները շրջելու ձա-
 մար, Եւ Ձե՛նութիւնը իւր առատածեռն քարտըրը
 տութեամբ պատրաստ է մինչեւ իսկ ճամապար-
 հածախոս Վճարելու և գրգ ալստեղ վամքի հու-
 շուով պահել տալու համար: Այսպէսով դու կա-
 րող կ'ըլլաս այս մէկ երկու տարին շրջի Ռուս-
 Հայաստանի կարեւոր կողմերը բեւեռագիտական
 խուզարկութեանց համար. այնուհետեւ յաջող առ-
 թիւ ճանկահայաստան անցնելու և այնտեղի, մաս-
 մաւորապէս քու սիրած վապուրական աշխարհի
 հեռութիւնները ուսումնասիրելու համար »:

— Մի քանի շաբաթ մեր քով 28 ամեայ մոր
 Հայագէտ մը Պրոֆ. Յովսէփ Զարուզ, ուսումնասիրեց
 մըր ժշկաբաններու լեզուն: Ազգաւ գերմանացի,
 ծննդաբուն Լոռէ՛նցի. տարբարակ և լսարանակն
 ըմթացքը կատարելով, 1891ի գարնամ կը մտնէ

Մէջի եպիսկոպոսական կղերմանը՝ Աստուածա-
 քանութիւն սորվիլու ձամար: Շուտով սակայն Աս-
 տուածաքանութիւնը լեզուագիտութեամ հետ փո-
 խելով, 1892 մայիս 11ի՞մ կը գրուի Սթրասպուրիկի
 Չայսը-Դուլիէ՛մ-Համալսարանի իմաստասիրական
 մասնամիւղի աշակերտ. այն ստեղծէ միմիւ մեր-
 կայ տարույս ճումուար 14, ունկնդիր կ'ըլլայ հե-
 տեւեալ մեծանուն վարձապետաց դասուանդու-
 թիւանց. « Դասական լեզուագիտութեան » համար,
 Պրոֆ. Kaibel, Kiessling և Keitzenstein. « Գեր-
 մանագիտութեան » Martin և Henning. « Գատ-
 մութեան » Neumann և Bresslau. « Նօղիկ լեզուաց »
 Leumann. « Պարսկերէնի » Horn. « Ասորերէնի և
 Արաբերէնի » Schwally և Nöldeke. « Հայերէնի »
 Hübschmann. և իրրեւ « Թէ՛ք » կը ընրկալսոցնէ
 ուսումնասիրութիւն մը (74 էջ միջակ ծաւառով)
 Վիլիկեան հայերէնի մշտնամ և ծայմաւորաց վրայ
 ուսումնասիրութիւն մը՝ որ իբր տառաջին մաս կը
 ներկայանայ ասպազայ երկասիրութեան մը. « Պատմ-
 քերակ. մկարագրութիւն Վիլիկեան հայերէնի »:
 Տեղույ սղութեամբ, չնք կ'ըմար այժմ տեսութիւն
 ըմբնել իւր գործոյմ վրայ, սակայն կը խոստանանք
 ընդհանրապէս ուսումնասիրել, երբ զորոյմ եր-
 կրող մասն եւս (որում վրայ կը զբաղի այժմ՝)
 հրատարակուի: Հիմայ կը մտղթնեք միայն քաջ
 և լեզուագէտ հայաստէր Նեղիկեան լաւ յաջողու-
 թիւն իւր ըմարած ընդարձակ ասպարէզին մէջ:

Ն Ա Մ Ա Կ

ՊՕԼՍՍ. — Ղ. Կ. — Մերիմէ՛մ աւելի հետաքրքրական
 մը կայ. քննէ տարույս սիւրբներն Մամէչէսերի
 մէջ հրատարակուած Վարդան Չայս անուան
 թիւրթի պրակներն. ջեր յիշած Վիեննայի « Աւ-
 սորիայ » հայ թիւրթը, իւր ազգային թերթիւր
 յողանտոց ցումկին մէջ կ'ըմար մանւ բողոքի
 մշտութեան համար դուրս չի թողու յոյն թիւ-
 թիւն մէջ եղած իւր բարոյականին մկարագիրը.
 զոր մեք ժամանակին մերմին մէջ չի զորնք
 յարգելով փափուկ կէտ մը: Դալով միւս հար-
 ցին. Յիշեցէ՛ք ազաւը ու իւր սիրամարդի
 կեղծ պատմագրութ. ուրպէս հեք որ Չիգի ու
 Ձեգի մամ Հաստիւրմ ծածօթ է « Քաղաքա՛ւէլայ »
 իւրական հեղինակութիւնը ու փառքը:

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Ի Թ Ի Ն

երեմ. Հ. Ս. — Անակնկալ այցելութիւն ի Ս. 541
 Ղազար
 ԱրԳերեւն Հ. Թ. — Արցիվուրցի առասպելն 544
 և Ս. Մարգի տօնը
 ՂԱՋԻԿԵԱՆ Հ. Ա. — Միկիթի 548
 ՂԱՋԻԿԵԱՆ Հ. Ս. — Համք և իրենց ստուգաբա- 550
 նութիւնը
 ԷՓՐԻԿԵԱՆ Հ. Ս. — Բնաշխ. ԱՍՊԳ. Ամենուր 552
 և այն
 ԹՈՄՍՍՈՒՆ ԳԻՈՍՍԻ. — Միկիթիկ. թարգմ. Հ. 557
 Ա. ՔԱՍՏՆԵՆԻՆԿԻԱՆ
 ԱՄԱՐԵԱՆ Հ. Թ. — Մուլալայի բարբառ. 557
 ՏԱՆԴԷ. — Առաջին պարունակ, Ղիմպոս և այն 560
 — Թրգմ. ՂԱՋԻԿԵԱՆ Հ. Ա.
 ՍՄԱՐԵԱՆ Հ. Ս. — Մագնիսական քուն 565
 ԲԵՐՁԵԱՆ Թ. — Եմթակալական ուսումնասի- 567
 լութիւն գեղեցկին

Մթնոլորտի մոր կազիրը 571
 Գրախօսական աշխատքեր
 ՍԱՐԵԱՆ Հ. Ս. — Ժաշակ գաղղիական արդի 572
 բանաստեղծութեան: — Պիսիդիայ իմաս-
 տասիր Վիգորիայք.
 ՏԷ ԳԱՐԱ. — Արմէնիա անուան ստուգաբա- 575
 նութիւնը. թարգմ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ Հ. Թ.
 ԵՄՍՄ. Հ. Ս. — Հագուտ Հագուտի. — Նոր 578
 կեանք և L'Arménie. — Զայս Հայրենեաց
 — Արեւելք. — Բիւզանդիան. — Ծաղիկ. —
 Բիւրակն. — Տարագ. — Մշակ. 579
 Քաղաքական ամիս. 583
 ԵՄՍՄ. Հ. Ս. — Տրուտնը ու աղերս Հայ որբուկին. 585
 Ազգային արծազամգ 587
 Նամակ 588